ကလေးအခွင့်အရေးသင်ခန်းစာ (၃)
အသက်ရှင်သန်ခွင့်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်

ရည်ရွယ်ချက်
(၁) ကလေးများ၏ အသက်ရှင်ခွင့်နှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းနားလည်သဘောပေါက်ရန်
(၂) ထိုအခွင့်အရေးများ ကလေးများအတွက် ဘာကြောင့်လိုအပ်ကြောင်း သိရှိစေရန်
(၃) မိမိပတ်ဝန်းကျင်ရှိကလေးများ၏ အသက်ရှင်ခွင့်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်ဆိုင်ရာ အခြေအနေကိုသုံးသပ်နိုင်ရန်

Activity: (လှုပ်ရှားမှု)

(၁) သင်တန်းသားများအား အုပ်စု (၃) စုခွဲ၍ အုပ်စုတစုလျှင် အသင့်ပြင်ထားသော ကလေးနှင့်ပတ်သက်သော ပုံ (၂၀) စီဝေပါ၊ ထိုပုံများသည် ဘာကိုဆိုလိုကြောင်း အုပ်စုလိုက်ဝိုင်းကြည့်ဆွေးနွေးစေပါ။
(၂) ထိုအုပ်စုများသည် နိုင်ငံတနိုင်ငံ၌တွင် ကလေးများနှင့် ပတ်သက်သည့်အစီအစဉ်များကို ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်ပေးရမည့်ဝန်ကြီးအဖွဲ့များဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုအချိန်တွင် ကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့်အရာများကို လုပ်ဆောင်ပေးသင့်ကြောင်းကို ပုံများရွေးချယ်၍ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြပါ။
(၃) ထိုပုံများသည် ကလေးများအတွက်လိုအပ်ချက်များဖြစ်သော်လည်း တိုင်းပြည်၏ဘဏ္ဍာငွေအရ အားလုံးကို မဖြည့်ဆည်းနိုင်သည့်အတွက် ထိုပုံ(၂၀) ထဲမှ အရေးကြီးသည့် ပုံ (၁၄) ပုံကိုသာရွေးချယ်၍ အရေးမကြီးဟု အဖွဲ့လိုက်သတ်မှတ်သောပုံ (၆) ပုံကို ဖယ်ထုတ်ခိုင်းပါ။
(၄) ကျန်သောပုံ (၁၄) ပုံကို လွှတ်တော်သို့တင်သွင်းသော်လည်း လွှတ်တော်က နောက်ထပ် (၆) ပုံထပ်လျော့ခိုင်းသည့်အတွက် ထို(၁၄) ပုံထဲမှ ဦးစားပေးဖြည့်ဆည်းပေးသင့်သည်ဟုအဖွဲ့ကယူဆသော (၈) ပုံကိုချန်၍ (၆) ပုံကို ထပ်ဖယ်ခိုင်းပါ။
(၅) ထိုနောက်ဆုံးကျန်ခဲ့သောပုံများကို အုပ်စုလိုက်သီးသန့်စီကပ်ထားခိုင်းပါ။

Discussion: (အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးခြင်း)

- အဖွဲ့လိုက် နောက်ဆုံးကျန်နေသည့် ပုံ(၆) ပုံကို ဘာကြောင့် ရွေးချယ်ချန်ထားရကြောင်း ရှင်းပြခိုင်းပါ။
- ထိုပုံများကိုရွေးချယ်ရန်အဖွဲ့လိုက်စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရာတွင် ဘယ်လိုအခက်အခဲကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသလဲ၊ ဘယ်လိုဖြေရှင်းခဲ့ပါသလဲ။
- ကျန်ခဲ့သောပုံနှင့် ဖယ်ထုတ်လိုက်သောပုံများသည် ဘယ်လိုခြားနားမှုရှိပါသလဲ။ ဘာကြောင့်ခြားနားတယ်လို့ယူဆပါသလဲ။
- ဖယ်ထုတ်လိုက်သောပုံများမရှိပါက ကလေးများဘယ်လိုဖြစ်နိုင်ပါသလဲ၊
- နောက်ဆုံးကျန်ခဲ့သောပုံများသာမရှိပါက ကလေးများအတွက် ဘယ်လိုထိခိုက်နိုင်ပါသလဲ၊
- နောက်ဆုံးကျန်ခဲ့သောပုံများကိုကြည့်၍ ထိုပုံများကို ဘယ်လိုအဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်နိုင်မလဲ။ (အသက်ရှင်ရန်လိုသောအရာများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်လိုသောအရာများဟူ၍ ထွက်ပေါ်လာအောင် မေးခွန်းများမေးနိုင်သည်)
- ယခုပုံများသာမကဘဲ ကလေးများအသက်ရှင်ရန်အတွက် ဘာတွေလိုအပ်မလဲ။ ဘာကြောင့်လဲ။
- ယခုပုံများသာမကဘဲ ကလေးများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် နောက်ထပ်ဘာတွေလိုအပ်သလဲ၊ ဘာကြောင့်လဲ။

Input: (အကြောင်းအရာနှင့်ဆက်စပ်သည့် ဗဟုသုတပေးခြင်း)

ကလေးများသည် လူသားများပင်ဖြစ်သောကြောင့် လူသားများသည် အသက်ရှင်ပိုင်ခွင့်ရှိသောဆိုသောအချက်အတိုင်းအသက်ရှင်ရန်လိုအပ်သည့် အရာများကို ခံစားနိုင်ရပေမည်။ အသက်ရှင်ရန်အတွက်လိုအပ်သော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ပေးမှုများ၊ ရောဂါများမဖြစ်အောင် ကာကွယ်ပေးမှုများ၊ ကာကွယ်ဆေးထိုးပေးမှုများ၊ လုံလောက်သောလူမှုအဆင့်အတန်းရှိမှု၊ အဟာရပြည့်ဝမှု၊ သန့်ရှင်းသောရေ၊လေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်များလိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ ကလေးများအသက်ရှင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ထိုအရာများကို အသက်ရှင်ခွင့် ၂(ကမလငလေရှ္မငါ့အျ) ဟုသတ်မှတ်ထားပါသည်။

ကလေးများသည် အသက်ရှင်ရန်အတွက်လိုအပ်သောအရာများပြည့်စုံယုံသက်သက်ဖြင့် မလုံလောက်သေးပါ။ ကလေးများသည် အသက်အရွယ်၊ အတွေ့အကြုံအရ နုနယ်လှသည့်အတွက် တဦးချင်းအသက်နှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအလိုက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်လည်း လိုအပ်လှပါသည်၊ အသက်ရှင်သော်လည်း အသက်အရွယ်အလိုက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမရှိပါက ပြည့်စုံမှုရှိမည်မဟုတ်ပါ။ ကလေးတဦးချင်းအလိုက် ရုပ်ပိုင်း၊ စိတ်ပိုင်း၊ အကျင့်စာရိတ္တပိုင်း၊ သီလပိုင်းနှင့် လူမှုပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှုအပိုင်းအလိုက် ဟန်ချက်ညီညီတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရန် အခြားအချက်များလည်း လိုအပ်ပါသည်။ ထိုဗလငါးတန်တိုးတက်စေရန်အတွက် မိသားစုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်တို့၏ စောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေးနှင့် သတင်းဗဟုသုတများ လေ့လာနိုင်မှု၊ အပန်းဖြေအနားယူကစားနိုင်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှုလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်နိုင်မှု၊ မိမိအယူအဆများကို ထုတ်ပြောပြောဆိုနိုင်သောပတ်ဝန်းကျင်အနေအထားရှိမှုတို့လိုအပ်ပြီး ထိုအရာများကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအခွင့်အရေး ြ(နလန္ရသစာနညအ္မငါ့အျ) ဟုခေါ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိကလေးများ၏ အခြေအနေ (UNICEF-2003)

- ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် အသက်(၅)နှစ်အောက် ကလေးတစ်ထောင်တွင် ၁၁၀ဦးသေဆုံးနေသည်။
- အရှေ့အာရှတွင် ကမ္ဘောဒီးယား၊ အရှေ့တီမောနှင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ကလေးသေဆုံးနှုန်း အမြင့်ဆုံး ဖြစ်သည်။
- ကာကွယ်ဆေးထိုးရာတွင် နို့စို့ကလေး၏ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ ထိုးပေးနိုင်သည်။
- ကလေးများ၏ အဟာရချို့တဲ့မှုနှုန်းမှာ ကမ္ဘာတွင် အဆင့် ၁၅ ဖြစ်ပြီး ချို့တဲ့မှုအမြင့်မားဆုံးနိုင်ငံစာရင်းတွင် ပါဝင်နေသည်။
- စိတ်ချရသော ရေရရှိမှုတွင် ၂၀၀၁ခုနှစ်၌ ၇၁ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ပြီး အာရှပစိဖိတ်ဒေသတွင်းရှိ ၁၄ နိုင်ငံတွင် အဆင့် ၉ တွင်ရှိသည်။
- ဝမ်းရောဂါဖြစ်နေသောကလေးများအား လိုအပ်သောအဟာရပေးမှုမှာ အာရှတွင် အရှေ့တီမောပြီးလျှင် ဒုတိယ အနိမ့်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။ (၁၁ ရာခိုင်နှုန်း) သာရှိသည်။
- ကလေးမိခင်သေဆုံးနှုန်းသည် တသိန်းလျှင် (၂၅၀)ဦးရှိသည်။
- အမျိုးသမီးများသံဓာတ်ချို့တဲ့မှုသည် ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် (၆၀ ရာခိုင်နှုန်း) ရှိသည်။
- ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးများသံဓာတ်ချို့တဲ့မှုသည် (၅၉ ရာခိုင်နှုန်း)ရှိသည်။
- ကျွမ်းကျင်သောကျန်းမာရေးလုပ်သားများစောင့်ရှောက်မှုဖြင့်မွေးဖွားသော ကလေးမွေးဖွားမှုမှာ (၅၂ ရာခိုင်နှုန်း) ရှိသည်။
- မိသားစုများအကြား အိုင်အိုဒင်းဆားစားသုံးမှုမှာ (၄၀–၆၉ ရာခိုင်နှုန်း)ရှိသည်။
- အိတ်စ်ရောဂါဖြင့် သေဆုံးနှုန်းမှာ ၁၉၉၇ နှစ်တွင် လေးသိန်းဖြစ်ပြီး ၁၉၉၉ မှာ ငါးသိန်းကျော်၊ ရောဂါကြောင့် အဖေရော အမေရော သေသွား၍ ကျန်ခဲ့သော ကလေးမှာ ၁၉၉၀တွင် လေးသောင်းသုံး ထောင်၊ ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် လေးသောင်းခန့်ရှိသည်။

- မူလတန်းပညာ ကျောင်းတက်သင်ကြားမှုနှုန်းသည် ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် (၆၀ ရာခိုင်နှုန်း) ရှိပြီး ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် (၇၈ ရာခိုင်နှုန်း)ရှိသည်။ အရှေ့အာရှဒေသတွင် အရှေ့တီမောပြီးလျှင် အနိမ့်ဆုံးဖြစ်သည်။
- ၁၀၀၀ မှာ တက္ကသိုလ် ၁၀ ယောက်
- ပညာရေးအသုံးစရိတ် – 19.2% ၂၀၀၅
- ကလေး (၂) သိန်းကျော် မွေး
- ပညာရေးဆိုင်ရာအစိုးရဘတ်ဂျက်အသုံးပြုမှုရာခိုင်နှုန်းမှာ ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် (၁၆ ရာခိုင်နှုန်း) နှင့် ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် (၈ ရာခိုင်နှုန်း) ဖြစ်သည်။

(၂၀၀၃ ခုနှစ် Unicef အစီရင်ခံစာမှ ထုတ်နှုတ်တင်ပြထားသည်)

Deepening: (သင်တန်းသားများ၏လက်တွေ့အဖြစ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ဆက်စပ်ပေးခြင်း)

အုပ်စုလေးစုခွဲ၍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်နှင့် အသက်ရှင်ခွင့်တွင်ပါဝင်သော ခလေးခုစီပေးပါ။ ထို အပိုဒ်များ၏ ဆိုလိုရင်းအနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုအခြေခံပြီး လက်ရှိမြန်မာပြည်တွင်ဖြစ်ပျက်နေသည့် ကလေးအခြေအနေများကို အောက်ပါဇယားအတိုင်းဆွေးနွေးစေ၍ အဖွဲ့လိုက်တင်ပြခိုင်းပါ။ လိုအပ်ချက်များကို အုပ်စုကြီးတွင် ဆွေးနွေးခိုင်းပါ။

အပိုဒ်၏ ဆိုလိုချက်	လက်ရှိဖြစ်နေသောကလေးအခြေအနေများ	အစိုးရတာဝန်ရှိသူ၏လုပ်ဆောင်ပေးသင့်သော အချက်များ

Synthesis: (မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင်၊ ကာကွယ်တားဆီးနိုင်သည်ကို အဖြေရှာလုပ်ဆောင်စေခြင်း)

ထိုဆွေးနွေးချက်များကို မူတည်၍ လက်ရှိကလေးများအခြေအနေတိုးတက်လာစေရန်
မိမိကိုယ်တိုင်ချက်ချင်းလုပ်နိုင်သောအချက်နှင့် အချိန်ယူ၍ လုပ်ဆောင်သွားနိုင်မည့်အချက်များကို တဦးချင်းစဉ်းစား၍ သင်ပုန်းပေါ်တွင် ကပ်ခိုင်းပါ။

လိုအပ်သော ပစ္စည်းများ

လှုပ်ရှားမှုတွင်ဝေငှရန်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရုပ်ပုံကားချပ်များ။

မှတ်ချက်

ဗဟုသုတပေးရာတွင် အသက်ရှင်ခွင့်ရှိသော်လည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်ကိုခံစားခွင့်မရရှိသည့်ကလေးများအကြောင်းနှင့် ထိုကလေးများအပေါ်သက်ရောက်သောဆိုးကျိုးများအကြောင်းကို သင်တန်းပို့ချသူက ဦးဆောင်ဆွေးနွေး၍ သင်တန်းသားများ၏ ကိုယ်တွေ့အဖြစ်အပျက်များမျှဝေတင်ပြလာအောင် လမ်းကြောင်းသွားနိုင်သည်။